

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΠ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

14^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014-2022

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

Τόπος Διεξαγωγής: Ξενοδοχείο Du Lac Congress & Spa

“Για την αειφόρο ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής & τον αγροτουρισμό”

**Αντωνία Μοροπούλου, Ομ. Καθ. ΕΜΠ, Μέλος ΔΕ ΤΕΕ,
Μέλος ΣΙ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ε/Υ ΑΕΙ**

Αειφόρος Ανάπτυξη Λιγότερο Αναπτυγμένων Περιοχών με την Δημιουργία Νέων Τουριστικών Πόρων και Προϊόντων μέσω Ανάλυσης, Τεκμηρίωσης, Μοντελοποίησης, Διαχείρισης και Διατήρησης Πολιτιστικού Αποθέματος με χρήση Εφαρμογών ΤΠΕ (ΑΕΙ) (Τ2ΕΔΚ-01278)

Η εφαρμογή γίνεται πιλοτικά σε απομονωμένες ορεινές και νησιωτικές περιοχές:

ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα που η ανάπτυξη τους μπορεί να έχει πιλοτικό χαρακτήρα διότι είναι βιώσιμα, μεταφερίσιμα και χαρακτηριστικά είναι:

- A) Αιτωλοακαρνανία
- B) Δήμος Ανατολικής Μάνης
- Γ) Δήμος Διρφύων-Μεσσαπίων Έυβοιας
- Δ) Χίος
- Ε) Σύμη, Χάλκη, Καστελόριζο, Κάσος

Αιτωλοακαρνανία, Ανατολική Μάνη, Χίος, Σύμη, Χάλκη, Καστελόριζο, Κάσος

Για την περίπτωση της Εύβοιας, αρχικά, το πρόγραμμα ΑΕΙ περιλάμβανε ως περιοχή μελέτης τον κεντρικό όγκο της Εύβοιας, με αναφορά το Δήμο Διρφύων Μεσσαπίων. Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές, με ομόφωνη απόφαση του Consortium και με την εθελοντική συνδρομή του Περιφερειακού Τμήματος Νομού Ευβοίας του ΤΕΕ, αποφασίστηκε να συμπεριληφθεί και η Βόρεια Εύβοια.

Ο γενικά αποδεκτός ορισμός του όρου «απομονωμένη περιοχή» (*remote or isolated area*), κοινό χαρακτηριστικό των περιοχών που θεωρούνται απομονωμένες είναι η **έλλειψη συνδεσιμότητας λόγω γεωγραφικής απόστασης, μορφολογίας του εδάφους ή διάρκειας ταξιδιού για την άφιξη σε αυτές**. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, **οι απομονωμένες περιοχές χρειάζονται εξωτερικές οικονομίες για να δράσουν καταλυτικά στην ανάπτυξη τους, επιτρέποντας τον αιφόρο σχεδιασμό**.

Βασικός στόχος του προγράμματος είναι *ο σχεδιασμός της αιιφόρου ανάπτυξης* αντιπροσωπευτικών περιοχών, από τις λιγότερο αναπτυγμένες, σε γειτνίαση με πύλες εισόδου στην χώρα ή με τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, ώστε να προσανατολιστεί σε αυτές το υπάρχον τουριστικό ρεύμα με πόλους έλξης νέους αναβαθμισμένους τουριστικούς πόρους και προϊόντα που θα προκύψουν *από την αξιοποίηση του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματος και από την ανάπτυξη εφαρμογών ΤΠΕ για την υλοποίησή και την επικοινωνήσής της.*

Με τον τρόπο αυτό:

- ❖ **Εξωτερικές οικονομίες, όπως του τουρισμού, επενδύονται σε μία ενδογενή ανάπτυξη με όχημα μεταφοράς του τουριστικού ρεύματος από τις πλέον αναπτυγμένες στις «ξεχασμένες» ή/και λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές νέους πόλους έλξης σε αυτές από την αξιοποίηση του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματος.**
- ❖ **Αυξάνεται η προστιθέμενη αξία της τουριστικής ανάπτυξης με την ενσωμάτωση νέων αναβαθμισμένων τουριστικών προϊόντων και πόρων, με αποτελέσματα στην τοπική οικονομία απασχόληση και κοινωνική**
- ❖ **Θωρακίζεται η αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά απέναντι στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής & προστατεύεται το περιβάλλον, υλοποιώντας τις αρχές της κυκλικής οικονομίας**

Περιοχή Ενδιαφέροντος Τζουμέρκα

Τα Τζουμέρκα ή αλλιώς Αθαμανικά Όρη, είναι μια από τις μεγαλύτερες οροσειρές της δυτικής Ελλάδας. Διαπερνούν τους νομούς Ιωαννίνων και Άρτας και αγκαλιάζουν ένα σύνολο πανέμορφων χωριών. Τα γνωστότερα από αυτά είναι το Συρράκο & οι Καλαρρύτες

ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

***Αειφόρος Ανάπτυξη των Κεντρικών και Βόρειων Τζουμέρκων με την Δημιουργία Νέων
Τουριστικών Πόρων και Προϊόντων μέσω Ανάλυσης, Τεκμηρίωσης, Μοντελοποίησης,
Διαχείρισης και Διατήρησης Πολιτιστικού Αποθέματος με χρήση Εφαρμογών ΤΠΕ***

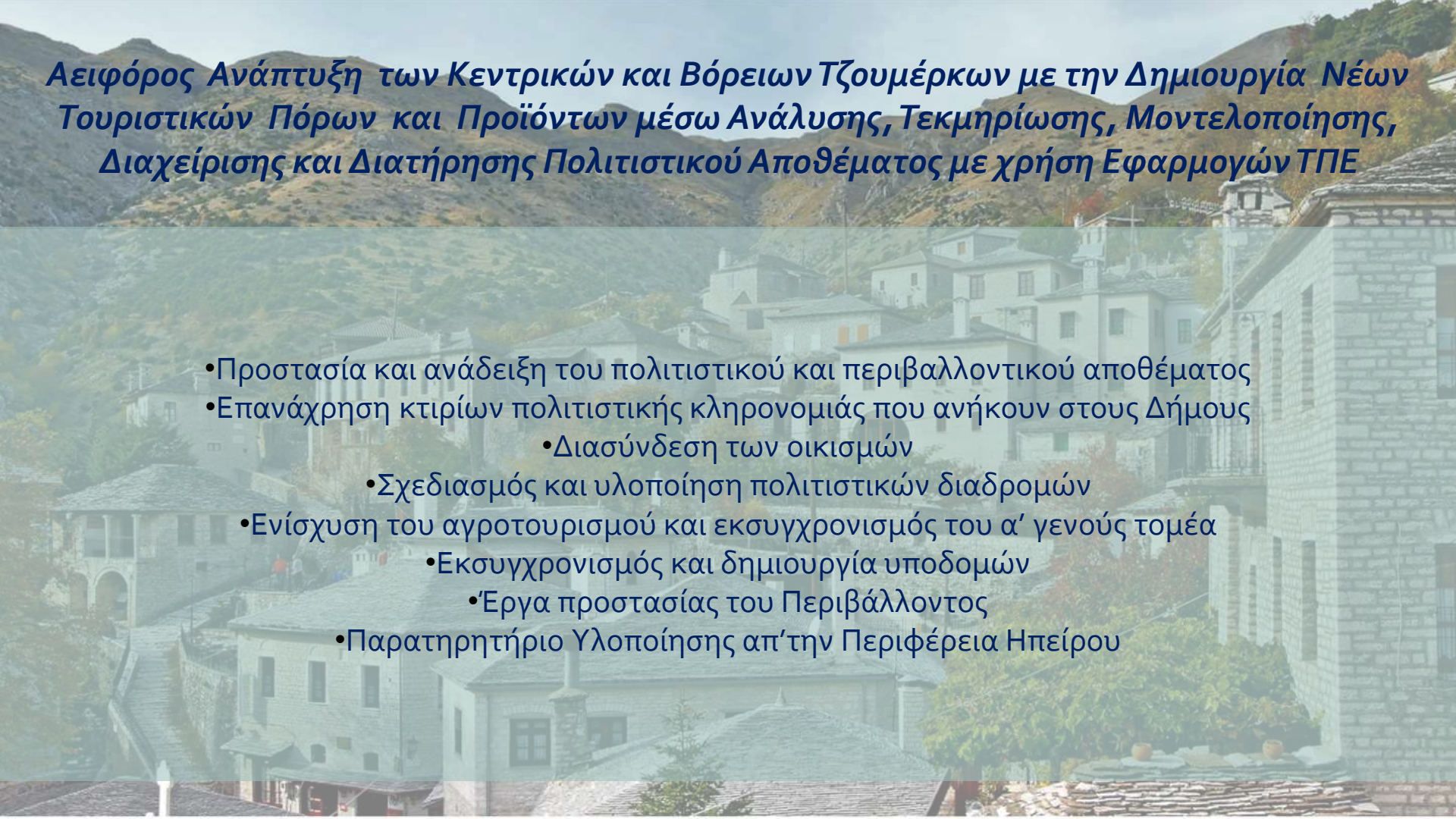
Βάσει της τεχνογνωσίας του προγράμματος ΑΕΙ (ΕΜΠ & εταίροι) με τη συμμετοχή και τη συνεργασία για την επι τόπου τεκμηρίωση και τη διαμόρφωση προτάσεων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του ΤΕΕ & του Π.Τ. ΤΕΕ Ηπείρου, σε συνεργασία με την Περιφέρεια και τη Βουλή των Ελλήνων.

Αειφόρος Ανάπτυξη των Κεντρικών και Βόρειων Τζουμέρκων με την Δημιουργία Νέων Τουριστικών Πόρων και Προϊόντων μέσω Ανάλυσης, Τεκμηρίωσης, Μοντελοποίησης, Διαχείρισης και Διατήρησης Πολιτιστικού Αποθέματος με χρήση Εφαρμογών ΤΠΕ

- **Ανάλυση και τεκμηρίωση του ΠΠΑ:** αποτιμώντας την αξία του ώστε να μοντελοποιήσουμε την αναβάθμιση των νέων εν δυνάμει τουριστικών πόρων σε προϊόντα.
- **Αξιοποίηση του ΠΠΑ:** δημιουργώντας νέους, αναβαθμισμένους τουριστικούς πόρους, υπηρεσίες και προϊόντα την σχεδίαση και την προώθηση νέων τουριστικών πόρων και υπηρεσιών: με σκοπό την διοχέτευσης του τουριστικού ρεύματος από τις περισσότερες στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές
- **Ανάπτυξη νέων εργαλείων ΤΠΕ** για την διαχείριση/αναβάθμιση του ΠΠΑ είτε από μεμονωμένους χρήστες είτε από οργανωμένους φορείς ο τον εμπλουτισμό του ΤΠΕ με χρήση της χωρικής πληροφορίας με τρόπο οργανικά συνδεδεμένο με την ένταξη των νέων τουριστικών πόρων, υπηρεσιών και προϊόντων στην τουριστική οικονομία
- **Νέος σχεδιασμός, προγραμματισμό και υλοποίηση έργων**, υποδομών και μέτρων στην τοπική οικονομία για την υλοποίηση του ΑΕΙ ο την ολοκληρωμένη απήχηση του έργου στην κυκλική οικονομία, την κοινωνική συνοχή και την αειφορία γενικότερα
- **Ολοκληρωμένος σχεδιασμό αξιοποίησης-διατήρησης του αποθέματος** ώστε να διασφαλίζεται και στο επίπεδο των περιβαλλοντικών πολιτιστικών πόρων η αειφορία
- **Πιλοτική εφαρμογή**
- **Χρήση καινοτόμων χρηματοδοτικών και θεσμικών εργαλείων για τις νέες τοπικές αναπτυξιακές δραστηριότητες, είτε του δημοσίου είτε του ιδιωτικού τομέα**

Αειφόρος Ανάπτυξη των Κεντρικών και Βόρειων Τζουμέρκων με την Δημιουργία Νέων Τουριστικών Πόρων και Προϊόντων μέσω Ανάλυσης, Τεκμηρίωσης, Μοντελοποίησης, Διαχείρισης και Διατήρησης Πολιτιστικού Αποθέματος με χρήση Εφαρμογών ΤΠΕ

- Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματος
- Επανάχρηση κτιρίων πολιτιστικής κληρονομιάς που ανήκουν στους Δήμους
  - Διασύνδεση των οικισμών
  - Σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτιστικών διαδρομών
- Ενίσχυση του αγροτουρισμού και εκσυγχρονισμός του α' γενούς τομέα
  - Εκσυγχρονισμός και δημιουργία υποδομών
  - Έργα προστασίας του Περιβάλλοντος
- Παρατηρητήριο Υλοποίησης απ' την Περιφέρεια Ηπείρου

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΕΙ & LEADER

Οι αναπτυξιακές προτάσεις του ΑΕΙ για τις περιοχές μελέτης εναρμονίζονται με τους θεματικούς στόχους του LEADER 2023-2027.

Μέσω της αξιοποίησης των ΤΠΕ, της συνεργασίας με την τοπική κοινωνία και τους τοπικούς φορείς, προτείνονται έργα των οποίων ο απώτερος στόχος είναι η βελτίωση της ποιότητας της ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Πολιτιστικές &
Περιβαλλοντικές
διαδρομές

Ανάδειξη &
Προστασία της
πολιτιστικής
κληρονομιάς

Αγροτουρισμός –
Τόνωση
Πρωτογενούς τομέα

Υποδομές & Έργα
προστασίας
Περιβάλλοντος

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ / SWOT

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Τοπικού πληθυσμού &
μεταναστών / προσφύγων

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Μεταποίηση και αγροδιατροφή

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ

Κοινωνικές δράσεις σε τοπικό
επίπεδο

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Προστασία και Ανάδειξη του
φυσικού περιβάλλοντος

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Διατήρηση και βελτίωση των
πολιτιστικών στοιχείων της
περιοχής

ΔΙΚΤΥΩΣΗ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Κατ' ελάχιστον 3% της
προτεινόμενης ΔΔ του
τοπικού προγράμματος

ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη
βελτίωση της ελκυστικότητας
της περιοχής

ΠΟΛΥΤΟΜΕ
ΑΚΗ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η καινοτομία βασική κατεύθυνση της αιεφόρου ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής

Η αιεφόρος ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής συνδέεται με τον εντοπισμό και την ταυτοποίηση των εμβληματικών αυθεντικών αγροτικών προϊόντων για κάθε περιοχή.

- Αφενός γιατί αυτά αποτελούν την πρώτη ύλη που μέσα απ'τη διαδικασία καθετοποίησης οδηγεί στην παραγωγή μοναδικών ανταγωνιστικών τοπικών προϊόντων με προστιθέμενη αξία για την τοπική οικονομία
- Αφετέρου γιατί τα αυθεντικά αγροτικά προϊόντα είναι αυτά που επιδεικνύουν τη μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και τη μεγαλύτερη ικανότητα προσαρμογής στις συνθήκες που επιβάλλει.

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Απαιτείται:

- Εντοπισμός σε όλη την επικράτεια σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στρατηγικής σημασίας αγροτικών προϊόντων
- Ταυτοποίηση των διαφορετικών ποικιλιών για κάθε στρατηγικό προϊόν σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- Αξιοποίηση σύγχρονων καινοτόμων τεχνολογιών όπως αυτή της μοριακής ταυτοποίησης (DNA) και μάλιστα των πιο πρόσφατων τεχνολογιών εφαρμογής της (RNA)

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Απαιτείται:

• Δημιουργία **Εθνικού Κέντρου Ταυτοποίησης/ Πιστοποίησης τοπικών αυθεντικών προϊόντων**

Σύμφωνα με την Οδηγία του Council of the European Union “ Food Safety: State of play on the major issues”

Όπως προκύπτει η ταυτοποίηση και η πιστοποίηση της αυθεντικότητας των τοπικών αγροτικών προϊόντων δεν εξυπηρετείται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που εποπτεύει ο ΕΦΕΤ. Η τεχνολογική διερεύνηση με βάση τα διεθνή επιστημονικά δεδομένα δείχνει ότι προκειμένου να διασφαλιστούν οι προϋποθέσεις της πιστοποίησης των προϊόντων αυτών, πρέπει να εφαρμοστούν μεθοδολογίες ταυτοποίησης υψηλής αξιοπιστίας, η οποία μόνο στο επίπεδο του μοναδικού γενετικού αποτυπώματος, στην περιοχή του DNA που κληρονομείται απ' την ίδια περιοχή/ είδος, μπορεί να αναζητηθεί. Οποιαδήποτε άλλη σχετική διερεύνηση πραγματοποιείται ήδη δεν επικαλύπτει και δεν μπορεί να υποκαταστήσει την πιλοτική αυτή έρευνα ταυτοποίησης, αλλά μπορεί να συνεκτιμηθεί συμπληρωματικά.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας στο πλαίσιο της προώθησης της καινοτομίας στην ανάπτυξη και ειδικότερα της μοναδικής υψηλής τεχνογνωσίας και τεχνολογίας μεταγονιδιαματικών τεχνικών προτείνεται να διερευνήσει τη δυνατότητα καθώς και το θεσμικό πλαίσιο της ίδρυσης του **Εθνικού Κέντρου Ταυτοποίησης/ Πιστοποίησης τοπικών αυθεντικών προϊόντων** και να αναλάβει όλες τις απαραίτητες πρωτοβουλίες. (Απόφαση Δ. Ε. ΤΕΕ 30/4/2020-αρ.1530

ΠΡΟΤΑΣΗ

Ασφάλεια και Ποιότητα στην Αγροδιατροφή

ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
– Εργαστήριο MSS-NDE

Ελληνικό Ινστιτούτο Συσκευασίας και
Ασφάλειας στην Αγροδιατροφή (Ε.Ι.Σ. ΑΜΚΕ)

Για τη θωράκιση της ασφάλειας και της ποιότητας στην αγροδιατροφή, προτείνεται η δημιουργία ενός καινοτόμου, διεπιστημονικού πλαισίου ελέγχου φυτικών προϊόντων αγροδιατροφής, με τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών Βιοτεχνολογίας και Τεχνητής Νοημοσύνης. Η προτεινόμενη πιλοτική εφαρμογή θα εφαρμοστεί σε εμβληματικά αρωματικά φυτά, όπως η Ελληνική ρίγανη, με βάση τους παρακάτω τέσσερις άξονες εφαρμογής:

- Α) την αξιολόγηση της βιοασφάλειας των προϊόντων αγροδιατροφής μέσω του προσδιορισμού του μικροβιακού τους αποτυπώματος,
- Β) την γενετική ταυτοποίηση και γεωγραφική προέλευση των φυτικών ποικιλιών και προϊόντων για την αποφυγή περιστατικών νοθείας,
- Γ) τον προσδιορισμό της γνησιότητας τροφίμων με την εφαρμογή ποικίλων συμπληρωματικών φασματοσκοπικών τεχνικών,
- Δ) την ιχνηλασιμότητα και τον προσδιορισμό της ποιότητας συσκευασμένων τροφίμων μέσω ανάπτυξης ευφύων εύκαμπτων εκτυπωμένων αισθητήρων.

ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
– Εργαστήριο MSS-NDE

Ελληνικό Ινστιτούτο Συσκευασίας και
Ασφάλειας στην Αγροδιατροφή (Ε.Ι.Σ. ΑΜΚΕ)

Στο παρόν έργο προτείνονται 4 Πακέτα Εργασίας που αντιστοιχούν στους 4 προτεινόμενους άξονες:

ΠΕ1: Αξιολόγηση της βιοασφάλειας των προϊόντων αγροδιατροφής μέσω του προσδιορισμού του μικροβιακού τους αποτυπώματος (Υπεύθυνος ΠΕ: Ε.Ι.Σ.)

ΠΕ1: Αξιολόγηση της βιοασφάλειας των προϊόντων αγροδιατροφής μέσω του προσδιορισμού του μικροβιακού τους αποτυπώματος (Υπεύθυνος ΠΕ: Ε.Ι.Σ.)

ΠΕ1: Αξιολόγηση της βιοασφάλειας των προϊόντων αγροδιατροφής μέσω του προσδιορισμού του μικροβιακού τους αποτυπώματος (Υπεύθυνος ΠΕ: Ε.Ι.Σ.)

ΠΕ1: Αξιολόγηση της βιοασφάλειας των προϊόντων αγροδιατροφής μέσω του προσδιορισμού του μικροβιακού τους αποτυπώματος (Υπεύθυνος ΠΕ: Ε.Ι.Σ.)